

आदर्शप्रश्नपत्रम्

(अत्र प्रश्नपत्रस्य प्रारूपमात्रं प्रदत्तम् । प्रवेशपरीक्षायां भवद्भ्यः प्रदत्तात्
पाठ्यक्रमात् प्रश्नाः भविष्यन्ति । अतः छात्राः पाठ्यक्रमानुगुणम् अध्ययनं कुर्युः ।)

राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयःतिरुपतिः

विद्यावारिधिः

शास्त्रम्/विषयः – शिक्षाशास्त्रम् पूर्णाङ्काः 100

(अस्मिन् प्रश्नपत्रे भागद्वयं भविष्यति । प्रत्येकस्मिन् भागे 50 बहुविकल्पीयाः
एकाङ्कीयाः प्रश्नाः भविष्यन्ति ।)

प्रथमभागः - अनुसन्धानम् - 50 अङ्काः

द्वितीयभागः - शिक्षाशास्त्रम् - 50 अङ्काः

विषयः - अनुसन्धानम् पूर्णाङ्काः -100

1. अनुसन्धानस्य कति प्रकाराः ?

- A 1 B 2
C 3 D 4

2. क्रियानुसन्धानं नाम किम् ?

- A अनुदैर्घ्यानुसन्धानम् B अनुप्रयुक्तानुसन्धानम्
C सामाजिकोद्देश्यपूर्त्यर्थं क्रियमाणम् अनुसन्धानम् D तत्क्षणे समागतानां
समाधानार्थं क्रियमाणम् अनुसन्धानं

3. प्राक्कल्पनानिर्माणस्य आधारः

- A शोधोद्देश्यनि B दत्तांशसङ्ग्रहणम्
C शोधविधिः D दत्तांशविश्लेषणम्

4. नियन्त्रितसमूहस्य प्रयोगः अस्मिन् शोधविधौ क्रियते -

- A ऐतिहासिकविधौ B वर्णनात्मकविधौ

- C प्रयोगात्मकविधौ D सर्वेक्षणात्मकविधौ
5. शैक्षिकानुसन्धानस्य प्रधानम् उद्देश्यम् किम् ?
 A नूतनज्ञानप्राप्ति B सामाजिकं योगदानम्
 C उपाधि प्राप्ति: D उद्योगप्राप्ति:
6. ऐतिहासिकविधिना इदम् ज्ञायते –
 A भूतकालीनघटना: B वर्तमानकालीनघटना:
 C भविष्यकालीनघटना: D संभाव्यघटना:
7. अनेन विधिना कार्यकारणयोः सम्बन्धम् अध्येतुं शक्यते।
 A सहसम्बन्धविधिना B तुलनात्मकविधिना
 C वर्णनात्मकविधिना D प्रायोगिकविधिना
8. अयं चरः स्वतन्त्रचरस्योपरि आधारितः भवति -
 A खण्डितचरः B परतन्त्रचरः
 C बाह्यचरः D गुणात्मकचरः
9. ग्रन्थाः अभिलेखाश्च अस्मिन् अनुसन्धाने प्राथमिस्रोतांसि भवन्ति-
 A उपचारात्मकानुसन्धाने B प्रयोगात्मकानुसन्धाने
 C ऐतिहासिकानुसन्धाने D व्यक्तिवृत्ताध्ययने
10. शोधसमस्यायाः परिष्कारे अयं सफलः भवति यः _____
 A परिश्रमं करोति B स्नातकोत्तरस्तरे उत्तमाङ्कान् प्राप्नोति
 C अधिकं धनव्ययं कर्तुं शक्नोति D चिन्तने, हेतुनिरूपणे समर्थः
11. संस्कृतक्षेत्रे छात्राध्यापकैः अनुभूयमानसमस्यानाम् अध्ययनार्थमुपयुक्तः विधिः –
 A वर्णनात्मकम् B सर्वेक्षणम्
 C ऐतिहासिकम् D निरीक्षणम्
12. उत्तमशोधोपकरणस्य लक्षणमिदम् –
 A वैधता B विश्वसनीयता
 C उपयोगिता D उपर्युक्तत्रयमपि
13. विश्वसनीयता परीक्षणाय उपयुक्तमिदम्–

- A परीक्षण - पुनः परीक्षणम् B T – परीक्षणम्
C प्राक् परीक्षणम् D अनन्तरपरीक्षणम्
14. शोधोपकरणस्य प्रामाणिकता अस्याः परीक्षणेन ज्ञायते -
A वैधताया B विश्वसनीयतायाः
C उपयोगितायाः D उपर्युक्तानां सर्वासाम् अपि
15. कस्याः प्रश्नावल्याः प्रश्नानाम् उत्तराणि प्रदत्तविकल्पेभ्यः एव चेतव्यानि—
A असंरचिताप्रश्नावल्याः B मिश्रिताप्रश्नावल्याः
C प्रतिबद्धाप्रश्नावल्याः D चित्रमयीप्रश्नावल्याः
16. माध्यमिकस्तरीयच्छात्राणामभिरुचिः” इति अध्ययनार्थमुपयुक्तम् उपकरणम् –
A प्रश्नावली B अनुसूची
C रुचि आविष्कारिका D साक्षात्कारः
17. व्यक्तेः मानसिकसामर्थ्यम् अध्ययनार्थमुपयुक्तम् उपकरणम् –
A साक्षात्कारः B निर्धारणमापनी
C निरीक्षणम् D मनोवैज्ञानिकपरीक्षणानि
18. सामाजिक सम्बन्धानां मापनार्थमुपयुक्तम् उपकरणम् –
A समाजमितिः B अनुसूची
C प्रश्नावली D निरीक्षणम्
19. कस्यां प्रश्नावल्यां चित्राणि भवन्ति ?
A असंरचिताप्रश्नावल्यां B प्रतिबद्धाप्रश्नावल्यां
C मिश्रिताप्रश्नावल्यां D चित्रमयीप्रश्नावल्यां
20. $K = N/n$ इति सूत्रमनुसृत्य अस्य चयनं क्रियते
A समूहन्यादर्शः B सामान्यन्यादर्शः
C क्रमबद्धन्यादर्शः D स्थरीकृतन्यादर्शः
21. जनसंख्यातः दत्तांशसङ्ग्रहणम् अस्मिन् अध्ययने क्रियते
A न्यादर्शस्य अध्ययने B जनसंख्यायाः अध्ययने
C व्यक्तिवृत्ताध्ययने D सहसम्बन्धाध्ययने

22. माध्यमिकस्तरीयच्छात्राणाम् उच्चारणकौशलविकासे श्रव्योपकरणप्रभावस्य अध्ययनार्थम् अपेक्षितः न्यादर्शः

- A सामान्ययादृच्छिकन्यादर्शः B क्रमबद्धयादृच्छिकन्यादर्शः
C स्तरीकृतयादृच्छिकन्यादर्शः D सोद्देश्यन्यादर्शः

23. सोद्देश्यन्यादर्शचयनप्रविधिः अत्र अन्तर्भवति

- A सम्भाव्यन्यादर्शचयनप्रविधौ B असम्भाव्यन्यादर्शचयनप्रविधौ
C सम्भाव्ये असम्भाव्ये अपि D कुत्रापि न

24. अस्मिन् न्यादर्शे अनुसन्धाता स्वयमेव व्यक्तीनां चयनं करोति

- A सामान्ययादृच्छिकन्यादर्शः B क्रमबद्धयादृच्छिकन्यादर्शः
C स्तरीकृतयादृच्छिकन्यादर्शः D सोद्देश्यन्यादर्शः

सङ्गणकाधारितायां प्रवेशपरीक्षायाम् उपरि प्रदत्तप्रश्नानुगुणं प्रथमभागे
अनुसन्धानविषयात् आहत्य 50 प्रश्नाः भविष्यन्ति । द्वितीयभागे
आवेदितशास्त्रानुगुणं / विषयानुगुणं 50 प्रश्नाः भविष्यन्ति ।

विषयः - शिक्षाशास्त्रम्

पूर्णाङ्काः -100

1. परियोजनाविधिः केन सह सम्बद्धः अस्ति ?

- A आदर्शवादेन सह B प्रयोजनवादेन सह
C प्रकृतिवादेन सह D यथार्थवादेन सह

2. उपसम्पदा संस्कारः कया सह सम्बद्धः वर्तते ?

- A जैनशिक्षया सह B चार्वाकशिक्षया सह
C बौद्धशिक्षया सह D मुस्लिंशिक्षया सह

3. अधोनिर्दिष्टेषु यथार्थवादी कः ?

- A प्लेटो B जॉन् लॉक्
C अरिस्टाटिल् D विलियम् जेम्स्

4. स्वामिदयानन्दसरस्वतेः बाल्यनाम किम् ?
 A दयानन्दः B नरेन्द्रः
 C मूलशङ्करः D चन्द्रशेखरः
5. मनोवैज्ञानिकेषु अयं समग्रवादी वर्तते ?
 A ई.एल थार्नडैक् B एड्वर्ड टोलमन्
 C बि.एफ.स्किन्नर D मेक्स् वर्धिमर
6. 'प्रेरक-प्रतिक्रिययोः सामीप्यवशात् निबन्धनं भवति' इति केन प्रतिपादितम् ?
 A ऐ.पि.पावलोव् B इ.आर. गुथरी
 C ई. एल. थार्नडैक् D सि. एल्. हल्
7. चन्द्रमोहनभाटियामहोदयेन निर्मिता बुद्धिपरीक्षा कीदृशी ?
 A वैयक्तिक-अशाब्दिक-बुद्धिपरीक्षा B वैयक्तिक-शाब्दिक-बुद्धिपरीक्षा
 C सामूहिक-अशाब्दिक-बुद्धिपरीक्षा D सामूहिक-शाब्दिक-बुद्धिपरीक्षा
8.कस्यांश्चित् व्यक्तौ संस्थायां वस्तुनि वा मनुष्यस्य विशिष्टभावनां द्योतयति ?
 A अभिरुचिः B अभिवृत्तिः
 C अभिक्षमता D अवधानम्
9. समूहकारकबुद्धिसिद्धान्तस्य (Group factor theory of Intelligence)
 प्रतिपादकः कः ?
 A जीन् पियाजे B थार्नडैक्
 C स्पियर्मन् D थर्सटन्
10. ब्रिटिष् शासनकाले कस्य पत्रस्य प्रस्तावात्परं भारते प्राच्यपाश्चात्यशिक्षाविवादः
 समुत्पन्नः?
 A 1813 वर्षस्य आज्ञापत्रम् B 1835 वर्षस्य मेकाले विवरणपत्रम्
 C 1854 वर्षस्य वुड्घोषणापत्रम् D 1882 वर्षस्य हण्टर् आयोगः
11. भारतीयसंविधानस्य कस्मिन् अनुच्छेदे धार्मिकशिक्षायाः प्रस्तावः वर्तते ?
 A 45 तमे B 46 तमे
 C 28 तमे D 29 तमे

12. 'अन्तराष्ट्रियमातृभाषादिवसः' कदा परिपाल्यते?
 A मार्च - 21 B फेब्रवरी - 21
 C मे - 21 D सेप्टेम्बर -21
13. 'Vision and Roadmap for the Development of Sanskrit: Ten year perspective plan' इति समितेः अध्यक्षः कः ?
 A श्री चमूकृष्णशास्त्री B प्रो. कुटुम्बशास्त्री
 C श्री.एन् गोपालस्वामी D प्रो. सत्यव्रतशास्त्री
14. प्रकृतिवादाधारितशिक्षायां कुत्र अधिकं बलं दीयते ?
 A दर्शने B मनोविज्ञाने
 C समाजशास्त्रे D अर्थशास्त्रे
15. अस्तित्ववादस्य प्रवर्तकः कः?
 A कीर्केगार्ड B गेब्रियल मार्सेल्
 C नीत्से D जीन् पाल सार्त्रे
16. वैज्ञानिकयथार्थवादस्य प्रवर्तकः कः ?
 A विशप् बर्कले B इमेन्युएल काण्ट्
 C जॉन् लॉक् D डेविड् ह्यूम्
17. प्रकृतिवादे अध्यापकः कः ?
 A निर्देशकः B वाटिकायाः रक्षकः
 C नेता D अनुशास्ता
18. वेदान्तदर्शने ज्ञानं नाम किम् ?
 A अविद्यायाः निवारणम् B विद्यायाः प्राप्तिः
 C अनुमानम् D अवगमनम्
19. पञ्जरस्थतृप्तमार्जारः बहिस्थं मांसखण्डमादातुं न यतते, यतः ?
 A सः द्वारोद्घाटनं न जानाति B तस्य बुभुक्षा नास्ति
 C मांसखण्डे रुचिः नास्ति D सः प्रयत्नेन श्रान्तः
20. पियाजे मते बौद्धिकविकासे आत्मसात्करणेन सह अन्या का प्रक्रिया महत्त्वपूर्णा भवति ?

A आत्मसंज्ञानम्

B कल्पना

C समञ्जनम्

D प्रत्यक्षीकरणम्

21. अध्यापकः छात्रैः सह कथं व्यवहरेत् ?

A मित्रवत्

B आत्मवत्

C अधिकारीवत्

D तटस्थ इव

22. हण्टर् आयोगः कदा स्थापितः ?

A 1937

B 1882

C 1917

D 1948

23. कक्ष्यानायकीयपद्धतिः अत्र आसीत् -

A वैदिकशिक्षायां गुरुकुले

B बौद्धशिक्षायां मठेषु

C मुस्लिम् शिक्षायां मदरसामध्ये

D नक्वापि

24. पबज्जा संस्कारो नाम किम् ?

A सन्यासदीक्षा

B शिक्षासमाप्तेः संस्कारः

C शिक्षाग्रहणसंस्कारः

D विवाहसंस्कारः

25. वैदिकशिक्षानुसारं स्नातकः कः भवति ?

A यः विद्याध्ययनं कृतवान्

B यः वेदाध्ययनं कृतवान्

C यः गङ्गास्नानात् परम् अध्ययनस्य आरम्भं कृतवान्

D कोऽपि न

एवं क्रमेण द्वितीयभागे आवेदितशास्त्रानुगुणं / विषयानुगुणं 50 प्रश्नाः

भविष्यन्ति ।
